

Χ.Α.ΧΟΜΕΝΙΔΗΣ

μυθιστόρημα

Χ. Α. ΧΩΜΕΝΙΔΗΣ

Η ΔΙΚΗ ΣΟΥΑΡΕΦ

Μυθιστόρημα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 551

Χ. Α. Χωμενίδης, *Η δίκη Σουάρεφ*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Πάρις Μέξης

Διορθώσεις: Νάντια Κουτσοουρούμπα

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη) και

Χ. Α. Χωμενίδης, Αθήνα, 2023

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Απρίλιος 2023

Κ.Ε.Τ. Ε787 Κ.Ε.Π. 204/23

ISBN 978-618-07-0539-3

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΓΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Στον Μανούσο,
που δεν πρόλαβε να το διαβάσει...*

«Η κουκουβάγια είχε, λένε, πατέρα ψωμά.
Ξέρουμε τι είμαστε. Δεν ξέρουμε όμως
τι μπορούμε να γίνουμε. Ο Θεός να μας φυλάει...»

Σαίξπηρ, Άμλετ, Πράξη 4, Σκηνή 5

Οι πιο θερμές ευχαριστίες μου στον Βαγγέλη Μπιτσαξή και σε όλους τους συνεργάτες του γραφείου του. Εάν δε με ξεναγούσε στα ενδότερα και στα άδυτα της μαχόμενης δικηγορίας, το μυθιστόρημα αυτό δε θα μπορούσε να γραφτεί.

Ευχαριστώ τον πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών Δημήτρη Βερβεσό για τις συζητήσεις μας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

I

ΤΟ ΚΡΑΤΟΥΣΕ από όλους κρυφό. Για να μας κάνει έκπληξη. Και από εμένα ακόμα το κρατούσε κρυφό. Μας κάλεσε σαββατιάτικα στο γραφείο να ανταλλάξουμε δήθεν δώρα Χριστουγέννων. Κάτι ψυλλιάστηκα εγώ – «μα έχουμε ακόμα 9 Δεκεμβρίου!». «Δεν το 'χεις πάρει, χρυσό μου, χαμπάρι πως η γιορταστική περίοδος ξεκινάει πλέον από τα τέλη Νοεμβρίου;» με επέπληξε.

Στις δύομισι το μεσημέρι είχε ορίσει η Παναγιώτα την απαρτία. Των δικηγόρων εννοείται. Οι δυο κοπέλες της ρεσεψιόν και ο Μίλτος, ο σοφέρ-«παιδί για όλες τις δουλειές», δε θα είχαν την τιμή.

Καμιά ώρα τουλάχιστον νωρίτερα πρέπει να είχε υποδεχθεί η ίδια το συνεργείο. Συνεργείο κανονικό, που μεταμόρφωσε το γραφείο μας σε στούντιο. Μπήκαμε και δεν πιστεύαμε στα μάτια μας, σαν σταρ μάς αντιμετωπιζαν. Κομμώτρια, μακιγιέζ, ενδυματολόγος, φωτιστής... Επικεφαλής ο φωτογράφος – φωτογράφος μό-

δας, με διεθνή, λέει, καριέρα, εγώ πάντως δεν τον είχα ξανακούσει. Οι ασκούμενές μας τον κοιτούσαν εντυπωσιασμένες –ήταν και ωραίος, αεράτος, αεικίνητος–, πήγαινε πάνω κάτω, δυσκολευόταν να αποφασίσει πού θα μας έστηνε. Η Παναγιώτα τού πρότεινε την αίθουσα συνεδριάσεων, να καθόμαστε γύρω από το μεγάλο τραπέζι. «Μπανάλ!» της έκανε περιφρονητικά. Ανέβηκε στην ταράτσα – είχε λαμπρή ημέρα, αθηναϊκή λιακάδα, σκέφτηκε να μας παρατάξει με θέα την Ακρόπολη. Η Παναγιώτα τότε του υπενθύμισε ότι ο μεγάλος απών, Εκείνος, έχει ποζάρει σε εσωτερικό χώρο, με εντελώς διαφορετικό φως. «Θα το φτιάξουμε στο κομπιούτερ!» τη διαβεβαίωσε. Έπειτα όμως αντιλήφθηκε ο καλλιτέχνης ότι θα ζοριζόταν δίχως λόγο και το αποτέλεσμα πιθανότατα δε θα έπειθε. Συμβιβάστηκε έτσι να μας τοποθετήσει εμπρός στη μεγάλη βιβλιοθήκη. Επί φόντου ουδετέρου, που λένε.

Τα πιστολάκια, στο μεταξύ, δούλευαν στο φουλ. «Και οι κύριοι θα φρεσκάρουν τα μαλλιά τους!» διέταξε η Παναγιώτα. «Κι εσύ, χρυσό μου! Να μην πω ότι θα σας περάσουν και ένα ελαφρύ μείκ απ, ίσα μη δείχνετε χλωμοί σαν πτώματα...» Οι περισσότεροι το δέχτηκαν ασμένως. Κάνα δυο έφεραν αντιρρήσεις, «φοβάστε μήπως αμφισβητηθεί ο ανδρισμός σας;» τους κάρφωσε η Παναγιώτα, η ειρωνεία αποτελεί για εκείνη τον ιδανικό τρόπο επιβολής. Με τα πολλά αφέθηκαν όλοι να τους πουδράρουν.

Η ενδυματολόγος προφανώς δε χρειαζόταν. Το γρα-

φείο μας έχει στολή. Στολή κανονική. Φτιαγμένη σε ράφτη – όποιος προσλαμβάνεται, έστω και ως ασκούμενος, στέλνεται αμέσως στον κύριο Γρηγόρη κάτω από την πλατεία Συντάγματος. Οι άνδρες μπλέιζερ με ασημένια κουμπιά (μόνον Εκείνος φορούσε χρυσά), ανθρακί παντελόνι, δετά σκαρπίνια. Οι γυναίκες το ακριβώς αντίστοιχο, με γκριζα φούστα και με χαμηλοτάκουνες γόβες. Πλήρωμα αεροπλάνου θυμίζουμε – δεν πειράζει – κάλλιο έτσι παρά να ξοδεύεται ο κάθε δικηγόρος για να αποδείξει, να επιδείξει την κομψότητά του, με κωμικά συχνά αποτελέσματα... Τις καθημερινές ο κανόνας ολοένα και χαλαρώνει. Η Παναγιώτα επιτρέπει παρασπονδίες που Εκείνος επ' ουδενί θα ανεχόταν, μέχρι με αθλητικά παπούτσια μάς αφήνει να κυκλοφορούμε στο γραφείο εφόσον δε δεχόμαστε πελάτες. Σε τέτοια όμως επίσημη περίπτωση δεν ετέθη – εννοείται – καν ζήτημα.

Κατά τις τέσσερις ήμασταν επιτέλους όλοι έτοιμοι – η μακιγιέζ διόρθωνε λεπτομέρειες στα κραγιόν και στις σκιές των κοριτσιών. Έδεσαν οι κυρίες τα φουλάρια, εμείς τις γραβάτες μας με την άσπρη κουκουβάγια, που την είχε εμπνευστεί Εκείνος το 1992 και την είχε σχεδιάσει ο μέγας μόδιστρος Γιάννης Τσεκλένης και είναι από τότε το έμβλημα του γραφείου μας, στους φακέλους, στα επιστολόχαρτα, κατατεθειμένα ως εμπορικό σήμα, κανείς δεν μπορεί να την κλέψει, ούτε καν να τη μιμηθεί.

Ο φωτογράφος πήγε να μας στήσει σαν τάξη σχολείου, οι ψηλοί πίσω, οι κοντοί μπροστά. Η Παναγιώ-

τα τον παραμέρισε. Είχε προαποφασίσει τη διάταξη. Με οικογένεια έπρεπε να μοιάζουμε, όπου ο καθένας έχει τη δική του θέση, τον δικό του ρόλο, κανείς δεν περισσεύει, όλοι αγαπούν αλλήλους, αγαπιόμαστε, ακόμα κι όταν σκάβει ο ένας τον λάκκο του άλλου, ακόμα και όταν τον αγκαλιάζει μέχρι πνιγμού. Έτσι δεν είναι εξάλλου οι οικογένειες, παντού και πάντα;

Το κέντρο της φωτογραφίας θα έμενε κενό, ώστε να τοποθετηθεί –με φώτοσοπ– Εκείνος. Θρονιασμένος στην πολυθρόνα του, απαθανατισμένος τρία χρόνια πριν, όταν ακόμα ήταν στα πολύ καλά του. Με το μουστάκι τροφαντό και το μάτι τσακίρικο, να τρυπάει τον φακό. Η Παναγιώτα τον πλαισίωσε όχι από επίδοξους διαδόχους αλλά από τιμητική γυναικεία φρουρά. Έβαλε παραστάτες του τις δύο δροσερές μας ασκούμενες: τη Λουκία και τη Νεφέλη. Δεν τις λες καλλονές, η μία έχει εμφανή προγναθισμό, η άλλη κάμποσα κιλά παραπάνω, χανούμμπουρέκ. Στην Ευελπίδων ωστόσο –και στα μπαρ φαντάζομαι– καθόλου δεν περνούν απαρατήρητες. Καμπύλες, χαίτη, λίκνισμα και αυτοπεποίθηση, η συνταγή της θηλυκής σαγήνης στην καθ' ημάς Ανατολή, αιώνες τώρα, με φεμινισμό ή χωρίς.

Στη δεύτερη σειρά, όρθιοι, οι περισσότεροι ψημένοι. Εκείνοι που σταδιοδρομούν μια δεκαετία και βάλει υπό τη στέγη μας.

Ο Χάρης Τσετίνης, πιο μαχόμενος πεθαίνεις, ξέρει τα δικαστήρια πρωτευούσης και επαρχίας σαν τη χούφτα του, διατρέφεται με σάντουιτς και με σοκολατούχο

γάλα από τα κυλικεία τους – καφέ δεν πίνει, τον σιχαίνεται.

Ο Σόλων Λούσκος, «κύριο καθηγητή» τον αποκαλούμε κι ας κιτρινίζει εδώ και χρόνια ημιτελές το διδακτορικό του κι ας έχει ο ίδιος σιωπηλά παραιτηθεί από τη φιλοδοξία ακαδημαϊκής καριέρας – «ας όψονται οι κλίκες των ελληνικών πανεπιστημίων!».

Ο Ευθύμης Βογιατζής, ύπουλο πλάσμα, ερπετό, ειδικευμένος στα χτυπήματα κάτω απ' τη μέση.

Η Κωνσταντία Γιάννου, κόρη ιστορικής επιχειρηματικής οικογένειας, χρεοκοπημένης εδώ και μια δεκαπενταετία, μα –στην Ελλάδα τουλάχιστον– κάλλιστα τα καράβια σου πέφτουν έξω, τα εργοστάσιά σου βάζουν λουκέτο κι εσύ εξακολουθείς να την περνάς ζάχαρη. Απόφοιτη του Κολλεγίου και της Νομικής Αθηνών, μάστερ από μέτριο αγγλικό πανεπιστήμιο, η πιο όμορφη, η πιο καπάτσα, η πιο κοσμική, μανούλα στο να χαλβαδιάζει και να αγκιστρώνει πελάτες. Από κώδικες, ερμηνείες, νομολογίες ομολογουμένως δεν πολυκατέχει. Ούτε και φλέγεται να μάθει. Πάντοτε κάποιος νομομαθέστερος θα της κάνει τη δουλειά.

Έχουμε ένα τέτοιο τεφαρίκι, αστραφτερό μυαλό της επιστήμης του δικαίου, που το ζηλεύουν και το διεκδικούν διαρκώς τα καλύτερα γραφεία της Ελλάδας. Τον κύριο Φωτιάδη (σε κανέναν δεν επέτρεψε ποτέ να του απευθυνθεί με το μικρό του όνομα, στον ενικό), τον κύριο Φωτιάδη εκ Φωτιάδηδων, πάππου προς πάππου δικηγόρων, από τον 19ο αιώνα στην Κωνσταντινούπολη,

από το 1950 στην Αθήνα. Πρόκειται για παιδί-θαύμα. Δηλαδή για τέρας. Παίζει στα δάχτυλα νόμους και κόντρα νόμους και παραθυράκια νόμων. Κατασκευάζει συλλογισμούς με θεϊκή ευρηματικότητα, ακρίβεια και ταχύτητα. Εντοπίζει ρωγμές στην επιχειρηματολογία του οποιουδήποτε αντιδίκου και την αποδομεί στο πιτς φιτίλι. Στα δικαστήρια όμως απαξιοί να πηγαίνει. Ακόμα και τα ραντεβού με τους πελάτες τα σνομπάρει. Σιχάινεται να ακούει ιστορίες, να εμψυχώνει, να παρηγορεί. Είναι προσέτι και μικροβιοφοβικός, αποφεύγει τα αγγίγματα, απολυμαίνει διαρκώς, στην πανδημία είχε βρει την ευτυχία του. Αναθέτει συνεπώς ο κύριος Φωτιάδης στον Χάρη ή στην Κωνσταντία να διεκπεραιώνουν το «αγοραίο» σκέλος της κάθε υπόθεσης, ενώ ο ίδιος τους κατευθύνει από το ημίφως...

Έτερον ήμισυ του κυρίου Φωτιάδη η Σιμέλα. Την έφερε ένα πρωί στο γραφείο μας – μια κοπελίτσα γύρω στα είκοσι πέντε που αν σου έλεγαν πως είχε μεγαλώσει σε μοναστήρι θα το πίστευες. Έπεισε Εκείνον να την προσλάβει. Την εκπαίδευσε, ξεφτέρι την έκανε. Στον χρόνο επάνω την παντρεύτηκε. Ο γάμος τους παραμένει άκαρπος. Και στο κρεβάτι ακόμα, ισχυρίζονται οι κουτσομπόλες, συζητούν νομικά. Εγώ πάλι πιστεύω το αντίθετο. Πως όταν μένουν μόνοι τους του δίνουν και καταλαβαίνει. Εύκολα τους φαντάζομαι γυμνούς, σαν δύο μεγάλες μαλακές κρεμ μπάλες, να στροβιλίζονται παθιασμένα. Κάποια στιγμή, μοιραία, θα προκύψει μπαλάκι...

Τον κύριο Φωτιάδη τον τοποθέτησε η Παναγιώτα στην επάνω δεξιά άκρη. Ο Χάρης πλάι του, δίμετρος, εκατόν είκοσι κιλά, τον στρίμωχνε, κόντευε να τον πετάξει εκτός κάδρου, αυτός ήταν –πιστεύω– και ο ανομολόγητος πόθος της νομικής μας διάνοιας, άλλη όρεξη δεν είχε παρά να απαθανατίζεται. Τη γυναίκα του την έβαλε η Παναγιώτα στο πλευρό της και πέρασε το χέρι γύρω από τη μέση της. Δεν ήξερε πώς να σταθεί η Σιμέλα, έπλεκε-ξέπλεκε τα δάχτυλα με τα κοντά άβαφα νύχια, κοιτούσε χαμηλά. «Χαμογελάστε στον φακό!» της απευθύνθηκε προσωπικά ο φωτογράφος. «Θέλουμε φυσικότητα!» παρενέβη η Παναγιώτα. «Ο καθένας με το ύφος του».

Κι εμένα; Δε θα το πιστέψετε. Εμένα με ξάπλωσε πλαγίως, μπροστά μπροστά, σαν τον τερματοφύλακα σε κάτι παλιές φωτογραφίες ποδοσφαιρικών ομάδων!

Αυτό ακριβώς της ψιθύρισα, αρνούμενος στην αρχή να υπακούσω, «αφού, χρυσό μου» γέλασε –χαριτωμένα δήθεν–, «εσύ πιάνεις όλα τα γκολ, ως και τα πέναλντι!». (Το γεγονός και μόνο ότι με αποκαλεί «χρυσό μου», μπροστά και στους ασκούμενους ακόμα, θα έπρεπε να μου γυρίζει το μάτι. Το έχω ωστόσο συνηθίσει – δε βλάπτει το κύρος μου.) «Μη στραβώνεις τώρα! Για μια χριστουγεννιάτικη κάρτα μιλάμε!»

Για μια χριστουγεννιάτικη κάρτα, πράγματι. Η οποία κόστισε τέσσερις χιλιάδες ευρώ. Δυόμισι χιλιάδες η αμοιβή του φωτογράφου και του συνεργείου του, τα υπόλοιπα στο τυπογραφείο και στα κούριερ, να ταχυδρομη-

θεί σε πελάτες, συνεργάτες, φίλους μας, στο ακριβότερο, στο πιο βαρύτιμο χαρτί – τίποτα της σειράς είμαστε; για να στέλνουμε ευχές με ιμείλι;

Το αποτέλεσμα, οφείλω να το ομολογήσω, στάθηκε εντυπωσιακό. Με την έννοια κυρίως ότι Εκείνος –που όσο γινόταν η φωτογράφιση λαγοκοιμόταν ή μπαμπάλιζε στα ιδιαίτερα του– εμφανίζεται ήλιος υπέρλαμπρος στη μέση της εικόνας με όλους εμάς πλανήτες γύρω του. Χάρη στην ψηφιακή τεχνολογία –και στο ταλέντο, υποθέτω, του καλλιτέχνη– μοιάζει πιο ντούρος, πιο ακμαίος από ποτέ.

Γι' αυτό, πιστεύω, μπήκε η Παναγιώτα σε τέτοια έξοδα. Όχι τόσο για λόγους δημοσίων σχέσεων, ούτε βεβαίως από ξιπασιά. Μα για να δείξει σε Εκείνον τη φωτογραφία. Για να του ενισχύσει την πεποίθηση πως παραμένει ανάμεσά μας και μας κρατάει γερά τα γκέμια. Αν είναι έτσι, χαλάλι του.

II

Πρώτα τα μάζεψε και αποχώρησε το συνεργείο. Λίγο αργότερα το προσωπικό μας, οι περισσότερες κυρίες αρνήθηκαν να ξεβαφτούν. Ο καθένας προς διαφορετική κατεύθυνση.

Υπάρχει η εντύπωση ότι οι δικηγόροι κάνουν και εκτός γραφείου παρέα, πάνε για ποτά, καταλήγουν σε μπουζούκια ή σε ξενοδοχεία ημιδιαμονής. Αυτός ίσως

να ήταν ο κανόνας μέχρι πριν από είκοσι, τριάντα χρόνια – οι παλαιότεροι καλλιεργούν μια ρομαντική εντύπωση για τα νιάτα τους κι εγώ τουλάχιστον ευχαρίστως τους πιστεύω. Στις μέρες μας πάντως η εργασιακή συνύπαρξη φτάνει και περισσεύει. Όταν σχολιάς, θες να ξεπλύνεις από πάνω σου τα χνότα των συναδέλφων σου. Πλην –εννοείται– εξαιρέσεων.

Εγώ έμεινα, όπως πάντα, τελευταίος. Εγώ ανοίγω το γραφείο κάθε πρωί στις επτάμισι, εγώ το κλείνω κάθε βράδυ στις οκτώ το αργότερο. Η Παναγιώτα έχει απαγορέψει τις υπερωρίες, που συνηθίζονται σε άλλες δικηγορικές εταιρείες, πιστεύει ότι επιφέρουν ιδρυματισμό, βλάπτουν την ψυχική υγεία, «πρέπει να αλλάξετε παραστάσεις» λέει, «σας θέλω με καθαρό μυαλό!». Όσο υπήρχε Εκείνος ανάμεσά μας, συχνά μέναμε κι ως τις δύο και ως τις τέσσερις ακόμα τα χαράματα. Παραγγέλναμε πίτσες, μας κέρναγε εκλεκτό ούισκι, έπαιζε μουσική, μέχρι ποιήματα μας διάβαζε, μέχρι ταινίες μάς έδειχνε, αμερικάνικα νουάρ και γαλλικά νουβέλ βαγκ, για να διευρύνει τους ορίζοντές μας. Νοσταλγώ εκείνους τους καιρούς.

Έσβησα όλους τους υπολογιστές. Κατέβασα τις γρίλιες. Ετοιμαζόμουν να ρυθμίσω τον συναγερμό, όταν ένιωσα μέσα στο γραφείο μια ζωντανή παρουσία.

Λέω «ένιωσα» διότι δεν ήταν ότι κάτι άκουσα ή μύρισα – ένα σούρσιμο, μια ανάσα, την αποφορά έστω μιας κούφιας πορδής. Το ένστικτό μου με πληροφόρησε πως κάποιος, κάποιος ξένος, είχε λάθρα παρεισφρήσει. Προ-

χώρησα στα ενδότερα, ανάβοντας τα φώτα, σε κάθε βήμα μου γινόμεουν και πιο βέβαιος ότι επέκειτο κακό συναπάντημα. Περίμενα κανένα διαρρήκτη, κάνα φτωχοδιάβολο – ήμουν σε θέση, πίστευα, να τον αντιμετωπίσω – σχημάτισα παρ’ όλα αυτά στο κινητό μου το «100», θα το καλούσα μόλις τον αντίκριζα.

Ήλεγξα τα δωμάτια των συνεργατών. Την κάμαρη με τους εκτυπωτές και τα αναλώσιμα – πίσω από ένα παραπέτο από κόντρα πλακέ αποθηκεύουμε τα σέα της καθαρίστριας, σκούπες και απορρυπαντικά. Μπήκα στον ιδιαίτερο χώρο Εκείνου, που τον έχει καταλάβει η Παναγιώτα κι αντί να σεβαστεί το απέριττο γούστο του τον έχει φορτώσει με βάζα, πίνακες και μπιμπελό. Μονάχα ο τοίχος με το χρηματοκιβώτιο παραμένει απαράλλακτος – και να το παραβιάζε ο εισβολέας, τι θα έβρισκε; Επιταγές που θα ακυρώναμε αυθωρεί, έγγραφα που υπήρχαν και στους σκληρούς μας δίσκους, καμιά ιδιόχειρη –το χειρότερο– διαθήκη πελάτη... Λεφτά στο γραφείο δεν κρατάμε. Ξαναβγήκα στον διάδρομο. Άνοιξα με κλοτσιά την πόρτα του WC. Τότε ακριβώς αντήχησε από την κουζίνα ένας περιπαιχτικός ξερόβηχας. Τον βρήκα να μασουλάει μία σοκοφρέτα. «Μαζί μου την έφερα!» μου είπε. «Απ’ το περίπτερο την αγόρασα, δε σας την έκλεψα!» Και χαμογέλασε ζαβολιάρικα.

Προσπαθώ να ανακαλέσω την αρχική εντύπωση που μου προκάλεσε, όρθιος εμπρός στο ψυγείο, με τη λάμπα φθορισμού –κρύο φως, δυσάρεστο– να τσιτσιρίζει από πάνω του. Ένας άντρας στα εβδομήντα του, ίσως και

παραπάνω. Ένα ανθρωπάκι σπιθαμιαίο, μόλις ψηλότερο από ενάμισι μέτρο. Όχι νάνος εντούτοις – οι νάνοι έχουν κοντόχοντρα άκρα, μεγάλα κεφάλια ασύμμετρα προς το κορμί τους, φουσκωτές συνήθως κοιλιές. Ο ειςβολέας είχε κατασκευή αρμονικότητα. Το πρόσωπό του, πλατύ μέτωπο, ίσια μύτη, θεληματικό πιγούνι, το πρόσωπό του παρέπεμπε σε αρχαία ελληνική – σε ρωμαϊκή έστω – προτομή. Τα μαλλιά του, άσπρα, πυκνά, έκαναν σκάλες. Ένας Ερμής τσέπης, Ερμής πάντως. Παρατήρησα τα δόντια του. Όλα στη θέση τους, γερά, κατάλευκα, εάν εξαιρέσεις τον αριστερό κάτω κοπτήρα, ο οποίος φάνταζε περισσότερο σαν κόσμημα μέσα στο στόμα του – «ποιος και γιατί βάζει στις μέρες μας χρυσό δόντι;» αναρωτήθηκα, («κάποιος εκκεντρικός, επιδειξιμανής...»). Ήταν ντυμένος στην πένα. Μάλλινο μπεζ παντελόني με μικρά καρό. Καφέ ζιβάγκο. Υπό μάλης κρατούσε μια κυπαρισσί καμπαρντίνα. Τα παπούτσια του σουέντ, ασορτί με το ζιβάγκο, με κεντητά στολίδια σαν οικόσημα στις γλώσσες – πόσο πολλά συγκράτησα μέσα σε δευτερόλεπτα;

«Πώς βρεθήκατε εδώ μέσα;» «Μπήκα μαζί με τους φωτογράφους.» «Έχετε σχέση μαζί τους;» «Απολύτως καμία». «Και σας άφησαν να περάσετε;» «Θα με νόμιζε η κυρία που άνοιξε για μέλος του συνεργείου. Κρύβομαι εξάλλου εύκολα στο μπούγιο...» «Το ξέρετε ότι παραβιάσατε, ότι παραβιάζετε, επαγγελματικό άσυλο;» «Έχω έρθει άλλες δυο φορές τον τελευταίο μήνα. Με σταμάτησαν οι κοπέλες στην υποδοχή. Και ας τους εξή-

γghσα ποιος είμαι και τι θέλω. “Να επικοινωνήσετε ηλεκτρονικά!” μου είπαν εντελώς ανάγωγα. Τις έχετε χάρμα εκπαιδύσει» σάρκασε.

«Πώς λέγεστε;» Με ύφος ταχυδακτυλουργού ανέσυρε από τη μέσα τσέπη της καμπαρντίνας ένα επισκεπτήριο. Την κάρτα του. Πάσχω από πρώιμη πρεσβυωπία, απαξίωσα να φορέσω τα γυαλιά μου για να τη διαβάσω. Παρατήρησα μόνο ότι τα γράμματα ήταν χαραγμένα και γυαλιστερά, θα περνούσαν μάλλον για σημαίνον πρόσωπο. «Και τι ζητάτε εδώ, κύριε...» «Σουάρεφ. Εδμόνδος Σουάρεφ». «Το καλλιτεχνικό σας είναι αυτό;» «Έχω πάψει από δεκαετίες να είμαι καλλιτέχνης. Το επίθετό μου προέρχεται από τη Μάλτα. Επιθυμώ να μιλήσω με τον Δημοσθένη Καραμπαλίκη. Ιδιαιτέρως».

Πού μπορεί να φτάσει το θράσος του ανθρώπου; Ούτε τις καλές ημέρες Εκείνος δε δεχόταν δίχως ραντεβού. Χωρίς να ελεγχθεί πρώτα ο οιοσδήποτε επίδοξος πελάτης από εμάς. Διότι απλούστατα, εάν τον συναντούσε όποιος ήθελε, άλλη δουλειά δε θα έκανε Εκείνος παρά να υφίσταται τη φλυαρία (και την κλάψα και το παραλήρημα ενίοτε) του κάθε τυχαίου. Ακόμα και όταν ξαπόσταινε στις καφετέριες της Ευελπίδων ή βάδιζε αγέρωχος έξω από τον Άρειο Πάγο, από το Συμβούλιο της Επικρατείας, κάποιος από τη συνοδεία του ήταν επιφορτισμένος με το να διώχνει «τις μύγες», τους άγνωστους τουτέστιν που ήθελαν να του μιλήσουν.

«Ο κύριος Καραμπαλίκης δε δέχεται κανέναν» του απάντησα κοφτά.

«Είμαι από τους Βαρυπατάδες» μου αντιγύρισε.

«Είμαι από τους Βαρυπατάδες». Πόσες φορές το είχα ακούσει στα δεκατρία χρόνια που εργαζόμουν στο «Καραμπαλίκης και Συνεργάτες»; Μία; Άντε δύο. Επρόκειτο για το σύνθημα, για τη φράση-κλειδί που άνοιγε κατευθείαν την πόρτα Εκείνου. Δήλωνε κατά τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο ότι αυτός που την πρόφερε είχε ιδιαίτερη, προσωπική, σχέση μαζί του.

«Είμαι από τους Βαρυπατάδες». Σαν να λέμε «Άρατε Πύλας». Ακόμα και όταν η Παναγιώτα μου εξήγησε ότι οι Βαρυπατάδες βρίσκονται στην κεντρική Κέρκυρα, ένα γραφικό χωριουδάκι τριακοσίων μόνιμων κατοίκων, από το οποίο καταγόταν η αγαπημένη γιαγιά Εκείνου, η μάνα της μάνας του, ακόμα και τότε εγώ επέμενα να τους φαντάζομαι σαν έναν τόπο μαγικό, με γίγαντες που σε κάθε τους βήμα τραντάζεται η γη. Και πάντως όχι χαμαντράκια σαν τον Εδμόνδο Σουάρεφ.

Κόμπλαρα. Κώλωσα όσο χρειαζόταν για να επιβεβαιώσει ο εισβολέας με πλατύ μειδίαμα τον θρίαμβό του. «Ο κύριος Καραμπαλίκης έχει απομακρυνθεί από την ενεργό δράση...» είπα τελικά. «Όντως; Είχα ακούσει κάποιες φήμες για την υγεία του, τις θεώρησα συκοφαντικές». «Δεν αντιμετωπίζει ιατρικό πρόβλημα. Απλώς, από μία ηλικία γίνεσαι φειδωλός με τον χρόνο σου». «Διατηρεί πάντως τις πνευματικές του δυνάμεις...» «Ούτε συζήτηση! Έχει την υψηλή εποπτεία του γραφείου». «Μπορεί άρα να με δεχθεί. Εγώ θα ανοίξω την καρδιά μου και ο Δήμος θα με ακούσει». «Ας το κάνουμε αλ-

λιώς» πρότεινα μία συμβιβαστική λύση. «Θα τα πείτε σε εμένα κι εγώ θα του τα μεταφέρω».

Ο Σουάρεφ με κοίταξε καχύποπτα. Εάν το απέρριπτε, πώς όφειλα να αντιδράσω;

«Εκείνος θα σκεφτεί το πρόβλημά σας –αντιμετωπίζετε προφανώς κάποιο σοβαρό πρόβλημα– και θα σας καλέσει να το συζητήσετε» τον διαβεβαίωσα. «Ας εί-
ναι...» ευδόκησε να συμφωνήσει. «Μου φαίνεστε αρκετά σοβαρό πρόσωπο». Πρόφερε το «αρκετά» σαν να εννοούσε «μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου». «Σεραφείμ Σακκάς» του συστήθηκα. «Χαίρομαι για τη γνωριμία!» μου έδωσε το χέρι και το χρυσό του δόντι άστραψε. «Γιατί όμως ψιθυρίζετε, κύριε Σακκά;» («Έτσι μιλάω» του έκοψα τον βήχα.

Η κουβέντα μας –ή μάλλον η εξομολόγησή του ή μάλλον η πρώτη του απόπειρα να γραπωθεί από πάνω μου και να με αφαιμάξει– έλαβε χώρα στον ιδιαίτερο χώρο Εκείνου. Δε θα καταδεχόταν ο Σουάρεφ τίποτα ταπεινότερο. Κάθε συνομιλία που γίνεται μέσα στο γραφείο μας ηχογραφείται, το έχει επιβάλει η Παναγιώτα, το αποδέχονται ενυπόγραφα όλοι οι εργαζόμενοι και όλοι οι πελάτες. Γιατί; Προς διευκόλυνσή μας τάχα. Διότι είναι, στην πραγματικότητα, μανιωδώς ελεγκτική. Τον ενημέρωσα, σήκωσε τους ώμους, έβαλε την τζιφρα του στο σχετικό έγγραφο, «πείτε μου πότε να ξεκινήσω». Πάτησα το κουμπί.